

Uzsmaidi ceļu policistam

Vai ceļu policija var uzlabot **braukšanas kultūru**?

Normunds Avotiņš

BRAUKŠANAS KULTŪRA

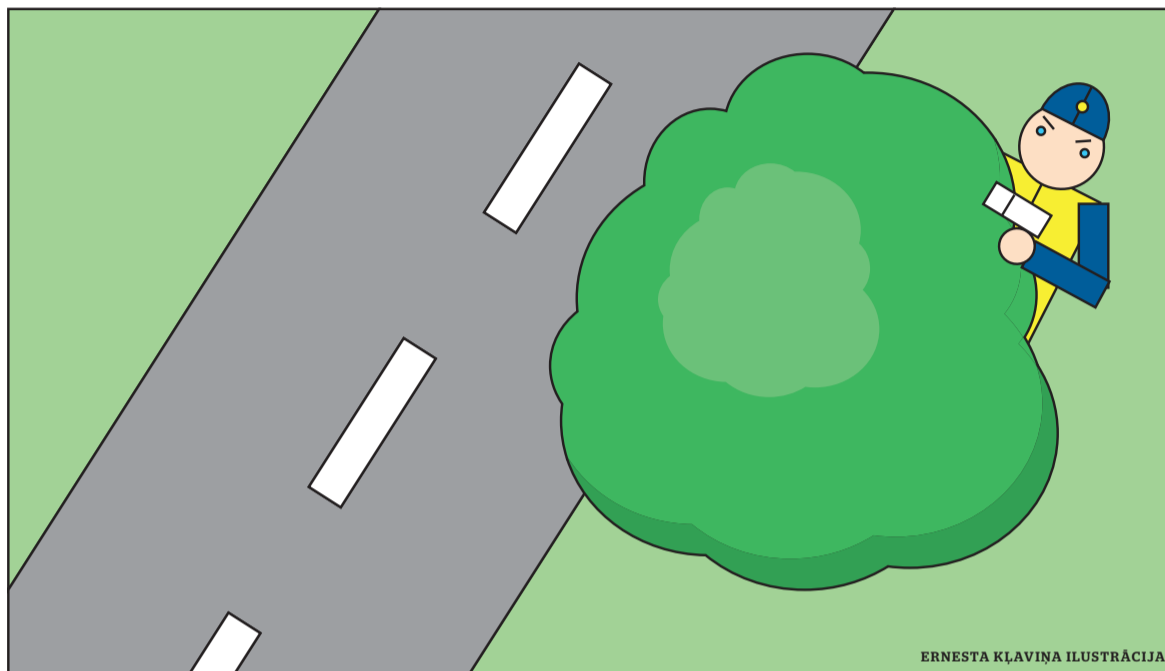

APSKATOT braukšanas kultūras problēmas, līdz šim esam apzināti izvairījušies pieminēt varas struktūru, kas tieši iesaistīta un daļēji pat atbildīga par labo nodomu īstenošanu dzīvē. Ikviens drošas braukšanas kampaņa vērsta uz ieinteresēto sabiedrības daļu, kam problēma patiešām sāp. Vai kampaņa izdosies un vai tās pozitīvā ietekme būs vērojama arī mēnesi, gadu un desmit gadu, galvenokārt atkarīgs no mums pašiem. Ceļu policijai pieder tikai uzraudzības funkcijas, taču CP nespēj tās veikt. Kāpēc? Tāpēc, ka caurām dienām nodarbojas ar «divu skrambu avāriju» noformēšanu un jā — atļautā braukšanas ātruma kontrolēšanu. Jo kas gan cits to darīs, ja ne vīri zaļajās vestēs?

Sūdzību par CP darbu vienmēr ir vairāk nekā atsauksmju. Tā vienkārši iegājies. Mums nepatīk, ka viņi stāv krūmos, mēs nesaprotam, kāpēc svītrainie auto nekad nav tur, kur tos visvairāk vajag. Tajā pašā laikā internetā zib aicinājumi sabotēt gaidāmo fotoradaru kontroli uz ceļiem. Šķiet, mēs paši nezinām, ko gribam. «Fotoradaru uzstādīšana ļautu atbrīvot inspektoros no ātruma kontroles,» ir pārliecināts ceļu policijas biroja priekšnieks Edmunds Zivtiņš. Viens fotoradars atbrīvo no darba posteni ar radaru pat piecus inspektoros. Tās ir divas ekipāžas, kurām nu būtu laiks pievērsties satiksmes dalībniekiem, kurus pēc autobraucēju dziļas pārliecības vispār neviens nekontrolē.

Dzīve bez ceļu policijas

Izklausās pēc rožainas utopijas, vai ne? Taču mēs pavisam reāli varējām palikt bez vienīgās valsts organizācijas, kas

ERNESTA KLAVIŅA ILUSTRĀCIJA

profesionāli uztur kārtību uz ceļiem. Igaunijā tā jau ir noticis, un, pēc E.Zivtiņa pārliecības, ziemeļu kaimiņus gaida lielas problēmas, ja vien viņi laikus neattapsies. Stingrie ātruma groži, ar ko bija «izslavētas» igauņu šosejas, pamazām atlaižas. Arvien vairāk braucēju pamana, ka braukt pa Tallinas šoseju ar strikiem 90—100 km/h nav nekādas vajadzības, jo visuredzošā igauņu ceļu policista acs kļūst par mītu. Tāpēc, ka nav paša ceļu policista! «Pie mums tagad ir lielāka kārtība nekā Igaunijā,» saka E.Zivtiņš. To apstiprina arī lietuvieši, kuri laikus aptvēra, ka atsevišķas ceļu policijas struktūras likvidēšanai var būt nelāgas sekas. Bet to, ka bez kārtības (un policijas) sāktos haoss, zina pat bērns, ja vien ir lasījis grāmatiņu *Pelle viens pats pasaulē*.

Bailes no policijas

Gan jau kaut reizi mūžā esat dzirdējuši jautājumu: «Vai tad tev nav bail no policijas?» Nē, nav. Jo baidās tikai tas, kurš jūtas vainīgs. Lielākā daļa no mums taču tādi nav, un tomēr, pamano šosejas malā CP patruļi, visi nez kāpēc sāk vilkties ar 80 km/h. E.Zivtiņš to uzskata par palieku no padomju laikiem: «Šī

reakcija mūs pavada no represīvās pagātnes. Cilvēku apziņā CP ir tā, kas soda, nevis palīdz. Jaunie vadītāji ir daudz atsaucīgāki un brīvāki.»

Policists ir draugs

«Autobraucējiem gadu gaitā bija izstrādājusies pārliecība, ka «policists nav draugs,» skaidro psiholoģijas speciāliste Viktorija Perepjolkina. «Tas nozīmē, ka vadītājs nav pārliecināts, ko var sagaidīt, un, drošs paliek drošs, piebremzē.» Ko lai šē saka? Vecāka un vidēja gadagājuma stūrētāju atmiņā vēl ir gana dzīvs policista tēls, kas lec ārā no krūmiem ar zizli visnegaidītākajās vietās. Neuzmanīgu braucēju vaktēšana vietās, kur zīmi «70» kaut kāda iemesla dēļ nomainījusi «50», turpinās vēl šodien. «Tādas situācijas joprojām ir,» atzīst E.Zivtiņš, «taču CP inspektoru izglītošana un kļūdu labošanas notiek nepārtraukti.» Šai medaļai ir arī otra puse. CP darbinieki nereti tiek nolamāti un pat iesaistīti kautiņos. Citur pasaulē par amatpersonas goda, cieņas un mundiera aizskaršanu draud cietumsods, bet pie mums... Tomēr E.Zivtiņš sola, ka drīz vien situācija mainīsies. Policista noķengāšana vai fiziska aiz-

Policista noķengāšana vai fiziska aizskaršana būs ne vien administratīvs pārkāpums, bet kriminālnoziegums

skaršana būs ne vien administratīvs pārkāpums, bet kriminālnoziegums — ar visām izrietošajām sekām.

Pārkāpums pa pastu

Ņemot vērā resursus, kas tiks atvēlēti fotoradaru iegādei un uzstādīšanai, daudzi uzdod jautājumu, vai tie patiešām korigēs mūsu braukšanas paradumus vai tikai kļūs par naudas slauktuvi, kā noticis Lielbritānijā? Ātruma pārsniegšana nefigurē starp biežāk minētājām problēmām vadītāju aptaujā. Tā tur neparādās vispār. «Ātruma pārsniegšana izraisa avārijas, bieži savienojumā ar veciem, nepareizi būvētiem ceļiem, kas palikuši mantojumā no PSRS laikiem,» saka E.Zivtiņš. Viņš ar smaidu skatās uz pārgalvīgu braucēju iecerēm izvairīties no fiksēšanas fotoradara attēla: «Šmāksnās

idejas ir dažādas — speciālas plēves uz numuriem utt. Taču uz jums skatās bērni, un ko gan šādā veidā var ieaudzināt — mānīties un apiet likumu?» No fotoradaru veiksmes vai neveiksmes atkarīgs šāda veida satiksmes uzraudzības ierīču tālākais liktenis. Piemēram, iekārtas, kura fiksē braukšanu pie sarkanās gaismas krustojumos, kas Rīgā kļuvusi hroniska. Citiem vārdiem, tehniskais nodrošinājums palīdzēs izstrādāt apziņu, ko amerikāņu dēvē par *crime doesn't pay*, šajā gadījumā, «pārkāpt neatmaksājas». To jau sapratuši uzdzīvot gribētāji, kas agrāk būtu sēdušies žvingulī pie stūres, bet tagad brauc ar taksi.

Līdz Vācijai — 15 gadu

Lai gan bojāgājušo skaita samazināšanā esam apsteiguši leģendā un igauņus, tā pagaidām ir tikai statistika. Situācija uz ceļiem un braukšanas kultūra kā tāda gliemeža soļiem iet uz labo pusi — palīdz gan jauni soda mēri, gan kampaņas, gan vadītāju paaudžu maiņa. «Visam vajadzīgs laiks. Padomājiet — pēc PSRS sabrukuma braukšanas kultūras nebija vispār, pēc tam tā bija ļoti slikta, tad vienkārši slikta, līdz situācija pakāpeniski uzlabojās,» atgādina E.Zivtiņš. Skatoties no šī brīža, cik ilgs laiks paies, līdz Latvijā brauks tikpat kārtīgi kā, piemēram, Vācijā? «Kādi 15 gadi,» domā E.Zivtiņš, nenoledzot, ka ar intensīvāku darbu un pasākumiem līdz Rietumeiropas kultūras līmenim mēs varētu tikt pat piecos gados. Pa ceļam no CP pārvaldes līdz redakcijai tomēr radās iespaids, ka 15 gadu ir reālāka prognoze.

Kāds Pasaules veselības aizsardzības organizācijas pētījums paredz, ka valstis ar zemu ienākumu līmeni negadījumu skaits laika posmā no 2000. līdz 2020.gadam pieaugs par 83%. Tātad mums vēl atlikuši 12 gadi, lai pierādītu pretējo — vai arī kļūtu par valsti ar augstiem ienākumiem, kas arī pozitīvi ietekmētu satiksmi.♦

Par drošu un laipnu satiksmi!

SEB